Ciències de la Terra i del Medi Ambient

SÈRIE 4

EXERCICI 1 (Obligatori)

[3 punts]

Qualificació	Objectius terminals que s'avaluen	
3	30,32,41,44	
Continguts conceptuals		Tipus d'objectiu
Interrelacions - Residus		Aplicació
Impactes		Coneixement
Gestió		Valoració

Respostes

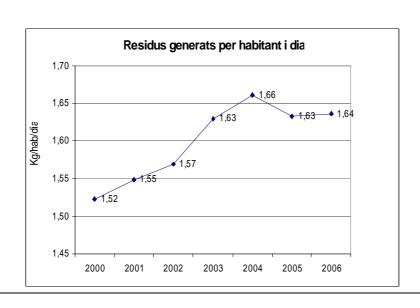
Total 1 punt

0,5 punts per la taula i 0,5 punts per la representació gràfica.

Si hi ha errors puntuals en algun càlcul o en la precisió en representació gràfica, es descomptaran fins a 0,1 p per error.

	residus generats (1000t)	Població (1000 h)	Kg/h.d
2000	3479	6262	1,52
2001	3596	6361	1,55
2002	3725	6506	1,57
2003	3989	6704	1,63
2004	4130	6813	1,66
2005	4169	6995	1,63
2006	4260	7135	1,64

1

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

2	a) La quantitat de residus que es generen a Catalunya ha anat augmentant cada any, però també ho ha fet la població, si ens fixem en l'evolució de la			
	0,4 p	quantitat de residus generats per pers continuat fins l'any 2004, s'observa ur 2005 amb tendència a l'estabilització.	na lleugera disminució a partir de l'any	
	b)	Accions	Contribució	
		Seleccionar els productes que	Minimitzem la generació de	
		tinguin menys envasos en origen	residus	
	0,6	Separar els residus en funció de la	Els residus reciclables no van a	
	р	recollida selectiva	parar a l'abocador	
		Anar a comprar amb cistell i no agafar bosses de plàstic	Disminuïm la quantitat de plàstics que van a parar a les	
		agaiai seesee ae plaeile	escombraries, amb el consegüent	
			estalvi energètic i de recursos.	
		No utilitzar productes d'un sol ús	Minimitzem	
		Portar els residus voluminosos a la deixalleria	Facilitarem la seva valorització i reutilització	
		0,3 p per acció correcta amb la corr		
		acció correcta sense justificació. S'admetran altres respostes, que po generals, que facin referència a la m reciclatge.		
3	F	Reciclatge	missions + Efecte	
		3	hivernacle Canvi climàtic	
1 p		conjunt, i aplicant la regla dels signes, e em dir que l'afirmació és certa.	l diagrama causal és negatiu i per això	
		p per cada variable correcta i 0,1 p pe licació.	r cada signe ben col·locat i 0,15 per	

Pautes de correcció

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

EXERCICI 2 (Obligatori)

[2 punts]

Qualificació	Objectius terminals que s'avaluen
2 punts	4, 16, 20, 22
Continguts conceptuals	Tipus d'objectiu
Geosfera interna, riscos	Coneixement, anàlisi
Resnostes	·

- a) La intensitat més alta correspondria a Alger (0.25p). La intensitat d'un terratrèmol ens indica els efectes (danys materials i víctimes) que produeix en un punt determinat, que en el cas de Alger varen ser molt superiors (0.25p). (Total 0.5 punts).
- b) La magnitud fa referència a la quantitat d'energia alliberada per el terratrèmol. En el terratrèmol d'Algèria l'epicentre es trobava a la costa, a 83Km d'Alger, a prop de zones poblades i per tant amb grau d'exposició més elevat. En el cas de Japó l'epicentre es situava a 400Km de Tokio, la intensitat i el grau d'exposició és presumiblement menor. Una altre causa pot ser que al Japó tenen molt recursos destinats a la prevenció dels terratrèmols. com la construcció d'edificis seguint les sismoresistents o l'educació de la població per afrontar el risc sísmic, i a Algèria no existeixen. (Total 0.5 punts, una sola resposta és suficient). s'acceptarà si diuen que l'epicentre és més a prop.

Total 1 punt

- a) Per efecte del terratrèmol submarí es produeix un desplacament vertical d'una gran massa d'aigua que en mar obert es nota poc però que en arribar a les aigües poc profundes de la costa forma una gran onada capaç de destruir les poblacions costaneres. (0.25p.). Es tracta d'un tsunami o sisme submarí (0.25p). (Total 0.5 punts).
 - b) La majoria dels tsunamis s'originen al llarg del cinturó de foc, una zona de volcans i important activitat sísmica que rodeja l'oceà pacífic i que és considerada la zona tectònicament més activa del planeta. 0.5 punts.

Total 1 punt

Pautes de correcció

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

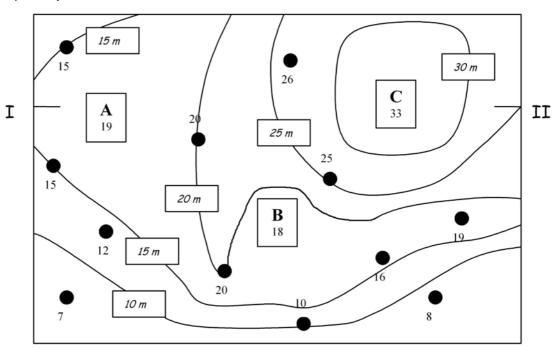
OPCIÓ A EXERCICI 3A

[3 punts]

Qualificació			Objectius terminals que s'avaluen
3 punts			23, 24, 26, 32, 40, 41,
Continguts conceptuals			Tipus d'objectiu
Hidrosfera. Gestió	Recursos.	Impactes.	Aplicació, anàlisi, valoració, coneixement

Respostes

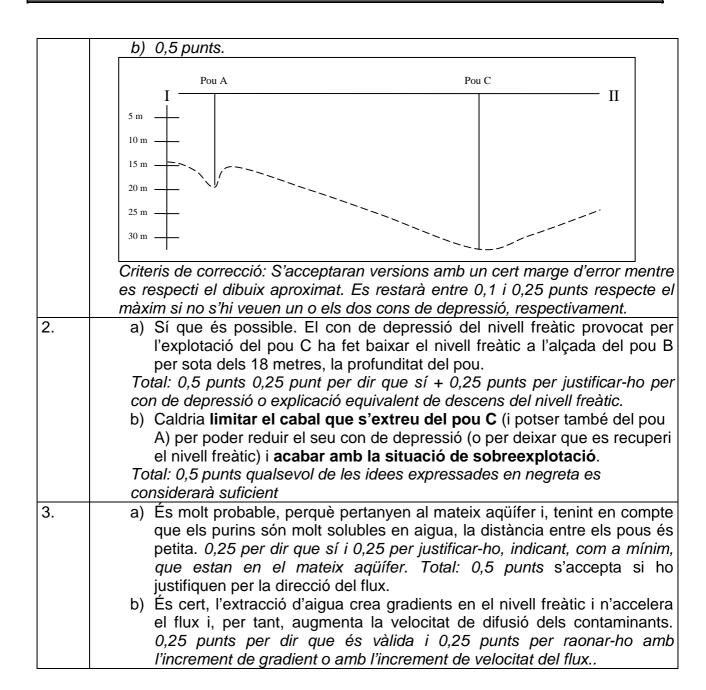
1. *a)* 0,5 punts.

Criteris de correcció: Evidentment, no s'ha d'esperar que el mapa sigui idèntic a aquest. Es restarà 0,1 punt per cada isòbata que falti. Es restarà 0,25 punts per cada error greu: isòbates que es creuin, isòbates incoherents amb la situació dels piezòmetres, impossibilitat de determinar la profunditat de les isòbates. S'acceptarà la possibilitat que la isòbata de 30 metres quedi oberta cap al nord o cap a l'est. També s'acceptarà, per exemple, la possibilitat que una isòbata de 15 metres encercli el pou A.

Pautes de correcció

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

Pàgina 6 de 17

Pautes de correcció

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

EXERCICI 4A

-, -, -, -, -, -, -, -, -, -, -, -, -, -	alificació Objectius terminals que s'avaluen					
2		5,14,15,21,27,33,				
Continguts conceptuals Tipus d'objectiu			Tipus d'objectiu			
Edafo	sfera		Coneixement			
			Anàlisi			
			Valoració			
Resp						
1 s	quantitat de l ecobreix millo si bé el creix natoll el pH é Puntuació: 0,	matèria orgànica, mi or el sòl. Es tracta d'u ement no es tant ràp s àcid, els nutrients (c 3 punts per citar l'ús	doncs és en el que el sòl presenta més llor textura i pH i que, pel tipus de fullaraca en espècie autòctona ben adaptada al medi, bid com el d'altres espècies. En el cas del ations) son poc retinguts. 5, 0.7 per la justificació. Es suficient si ho la orgànica. Total 1 punt			
2						
	Mesura de c	onservació	Justificació			
	Mantenir la c	obertura vegetal	Fa disminuir el risc d'erosió/ disminueix l'impacte de la pluja,			
		atèria orgànica al sòl ns bons nivells	per Afavoreix l'estructura del sòl fent que el risc de pèrdua de sòl disminueixi.			
	Llaurar segoi	ns les corbes de nivel	Disminueix l'escolament superficial			
		pendent mitjançant de bancals, terrasses	la S'afavoreix la retenció de l'aigua pels cultius i el risc de pèrdua de sòl.			
	Planificar l'ús	s del territori	Segons les característiques triar l'ús més adequat per evitar la degradació			
	Utilitzar els racional	agroquímics de man	era Un ús excessiu poden produir la contaminació del sòl.			
		es mesures:0.25 per o	cada mesura. 0.25 per a justificar-la. Total 1			
	punt S'acceptaran altres respostes si s'argumenten correctament.					

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

OPCIÓ B **EXERCICI 3B**

Qualifica	ció	Objectius	s terminals que s'avaluen
3 punts		15, 16, 24	4, 25, 27 i 29.
Contin	guts conc	eptuals	Tipus d'objectiu
Atmosfer	a: impactes, ge	estió	Coneixement, valoració
Respo	stes		
1	(SO2) i carbó i ha de NO2 (0 b) (0.5 p reaccio formen reaccio vent a gotetes	de diòxid derivats. ser-hi. Si .15p) unts) Aqu nen amb àcid sulfu ns es don quilòmetre d'aigua	destaquen les emissions de diòxid de sofre de nitrogen (NO2) degudes a la combustió de S'accepta que citin altres gasos però el SO2 només diuen SO2 (0.25p). Si només diuen uestes substàncies, quan són alliberades, l'aigua atmosfèrica i, en presència d'oxidants, úric (H2SO4) i àcid nítric (HNO3). Aquestes len als núvols, que poden ser transportats per es de distància del lloc on s'han format. Les que es formen en aquests núvols tenen un precipitació que produeixen s'anomena pluja
2	(1 punt. 0.5 p donar per vàli		a cada mesura citada i explicada). Es poden respostes.
	mesura		explicació
	Limitar les e de les fàb centrals d'end	riques i ergia	Moltes centrals fan servir combustibles amb baix contingut de sofre i estan instal·lant equips de desulfuració de gasos de la combustió.
	Reduir les e dels vehicles		S'aconsegueix amb els catalitzadors, que converteixen el 95% dels gasos tòxics en innocus. Actualment ja s'exigeix la presència de catalitzadors en vehicles nous.
3	, ,	arbonats	esposta hauria de fer referència a la basicitat que neutralitzaria en part l'acidesa de les
	b) (0.5 pu	nts). Es po	odria aplicar en altres llacs, abocant productes voquessin la mateixa reacció.

Pàgina 8 de 17

Pautes de correcció

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

EXERCICI 4B

Qua	Qualificació Objectius terminals que s'avaluen			
2 3, 5, 6, 7, 9, 15, 21, 26			6	
Con	ntinguts con	ceptuals	Tipus d'objectiu	
	rosfera, geos		Conceptual	
Con	ceptes, risco	s, impactes		
Res	postes			
1	0,5 punts	•	ue porta el riu i que en arribar al mar són dipositats elocitat de circulació de l'aigua	
•	0.5 punts		un augment de l'erosió de tota la conca segurament la important desforestació	
2	Total 0.5 pu 0,25 punts p a cada caus acceptable	coberta vegeta Disminució de als embasame e Augment del r l'evapotranspi Disminució de Transvasame Augment del r	 coberta vegetal Disminució de l'aportació de sediments perquè queden retinguts als embasaments Augment del regadiu extensiu i per tant d'un augment de l'evapotranspiració Disminució del cabal per disminució de les precipitacions Transvasament d'aigua a altres conques Augment del nivell del mar 	
	Total 0.5 pu 0.25 punts pa cada conseqüènd acceptable	per Salinització de Disminució de Disminució de	e la zona de conreu els aqüífers e la productivitat pesquera de la zona e sorra a les platges properes	

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

SÈRIE 3

EXERCICI 1 (Obligatori)

Qua	alificació		Objectius terminals	s que s'avaluen		
3			5,15,20,24,32,34			
Cor	ntinguts c	once	eptuals	Tipus d'objectiu		
Geo	Geodinàmica Externa			Coneixement		
Rec	Recursos hídrics			Anàlisi		
				Valoració		
Res	postes					
1	a)	a) E	s tracta d'un esfondra	ment (dolina) produït per la dissolució dels		
			•	punts). Concretament per processos de		
	0,5			at a les calcàries. Bàsicament es produeix		
	punts			com les calcàries i/o evaporítics com les		
			o el guix (0.25)			
	b)			associat a la dinàmica externa		
			•	à derivat de la intervenció humana. En		
	0,5	•		ural perquè està associat al fet de que les		
	punts			molt solubles i per tant faciliten la formació		
				n provocar un esfondrament tant si hi ha		
	intervenció humana com i no n'hi ha.					
2	2)			de risc natural, 0.25 punts per l'explicació		
2	a)			narà però els processos de dissolució		
	0,5	continuaran i per tant a la llarga es poden produir més esfondraments. Al Nord del tall s'observa que hi ha una depressió en				
	punts			podria anar evolucionant provocant un nou		
	punts			nt-se amb la dolina actual donant lloc a més		
			ndrament	nt 30 amb la doma actual donant noc a mes		
			per la primera part de	la resposta		
	b)		nillor és canviar de tra	·		
				e fer un nou traçat prendre mesures		
	0,5		•	stes en enginyeria civil que permetin que la		
	punts	via del tren suporti nous esfondraments.				
			0.5 per qualsevol de les dues opcions. També es podria considerar			
		corr	correcte qualsevol mesura estructural			
3	a)	Els	ulfat de l'aigua és dor	ada a la dissolució dels guixos (sulfat de		
	0,5			uests mineral ha anat incrementant de		
	punts			ació de sulfats a l'aigua		
	b)	Zon	es amb alta presència	a d'halita (sal) o materials molt rics en ferro.		
	0.5					
	punts			r qualsevol mineral si es relaciona bé amb		
		la pi	resència de l'element	corresponent.		

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

EXERCICI 2 (Obligatori)

Qualificaci						
2 punts	(3, 6, 15, 24				
Continguts	Continguts conceptuals			Tipus d'objec	ctius	
Pedosfera/recursos				 Coneix 	ement, anàlisi i aplicació	
2. Pedos	sfera/re	ecursos i ge	estió	Coneix	ement, valoració	
Respostes	:					
1. (1 punt)	a. (0.5 punts). La necessitat en el 2000 és de 68 bilions d'equivalents de barrils de petroli i el 2100 s'estima de 117 e.b.b.p. Respecte al 100% actual és necessitarà un 172% d'energia, per tant un 72% més que en l'actualitat. b. (0.5 punts). Abans del 2080 el consum d'altres fonts energètiques superarà el dels combustibles fòssils. (Serà cap e 2075).					
2. (1 punt)			cada res	sposta correcte	·)	
		Energia	avanta	tge	inconvenient	
		Hidroelèctrica	Barata No contam		Tots els aspectes negatius referents als embassaments (colmatació, àrees inundades,) Elevats costos de construcció	
		Solar	de captacio És transfo çalor	e ita grans superfícies o rma ràpidament en o arribin les xarxes	Depèn de l'insolació Es fabriquen amb elements químics perillosos Provoquen impacte visual	
		Geotèrmica	No contam Inesgotable	inant	Pocs indrets amb un alt gradient geotèrmic	
	E	Eòlica No contar Inesgotab Tecnologi senzilla		e relativament	Infrasons que afecten a la salut	
	1	Nuclear	inesgotable	d'urani en principi es. poder energètic	Risc d'accidents nuclears. Contaminació de les aigües de refrigeració. Ubicació dels residus nuclears.	
		respostes a vàlides.	ben jus	stificades tamb	pé podran ser considerades	

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

OPCIÓ A

EXERCICI 3

Qual	lificació Objectius terminals que s'avaluen			
3		1	.5.15.16.17.22.29.31	
Cont	inguts con	ceptual	S	Tipus d'objectiu
Legis	slació ambie	ntal		Coneixement
	os geològics			Anàlisi
Recu	ırsos hídrics			Valoració
Gest	ió territori			
	Respostes			
1	TIPUS		GRAU	Justificació
	D'IMPACT	E	D'AFECTACIÓ	
			(alt, mig, baix, nul)	
	Alteració de		Baix	És difícil que afecti ja que l'aqüífer termal és profund i
	règim de le			el camp de golf està situat a la zona de les sorres i
	aigües tern			graves més superficials. A més, semblen prou
	(quantitat c	d'aigua)		allunyades i situades a sobre d'una falla força
				allunyada. Només podria afectar pel que fa a la
				qualitat de l'aigua si arribés a contaminar-se per ús de
		., .		fertilitzants.
	Contamina	ció de	Mig	El camp està sobre materials totalment permeables, si
	l'aqüífer			es fan tractaments de fertilització abusius el risc és alt
	superficial			si està més controlat seria un risc mig
	Increment	de la	Nul	La perillositat és la probabilitat que es produeixi un
	perillositat sísmica		T T C	fenomen destructiu. La construcció del golf no hi
				provocarà cap impacte, pot augmentar l'exposició i la
				vulnerabilitat però la perillositat serà la mateixa.
	Disminució	dels	Alt	Si el camp de golf s'instal·la just on hi havia els camps
	camps de p	oastura		de pastura està clar que els prats són eliminats i per
	del ramat d	le can		tant aquesta desaparició és un impacte alt.
	Cabrit			
				sificar correctament i 0.125 per justificació correcte.
	S'admetrai	n altres ,	justificacions si s'arg	umenten correctament
	-\	A!! / f	. Illiana da	ant's an anti-sta disease and Batanata and Color
2	a)			e està en contacte directe amb l'atmosfera a través dels
	0.5		buits del terreny fins	
	0,5 punts			roba en les graves i sorres superficials que són
				contacte directe amb l'atmosfera. 0.25 p si la definició
	b)			en bé que són les graves i sorres i perquè
	b)	Si. Eis		sis, per tant tot i no ser porosos són permeables per
	0.5 punto			25 per justificar correctament
	0,5 punts	υ.25 βε	er contestar que Si, .C	0.25 per justificar correctament

Pàgina 12 de 17

Pautes de correcció

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

3	1 punt	Els precursors són símptomes, fenòmens que succeeixen poc abans d'una erupció volcànica i que es deuen a la pressió de l'ascensió del magma. Alguns dels precursors són: sismes i sorolls, fumaroles, deformació del terreny, emissió de cendres, tremolors volcàniques, flux geotèrmic i alteracions geomagnètiques i gravitatòries. 0.5 per la definició de precursor i 0.5 per els tres exemples correctes.
---	--------	---

Pautes de correcció

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

EXERCICI 4

[2 punts]

Qualificació	Objectius terminals que s'avaluen			
2	1, 5, 24, 26,			
Continguts conceptuals		Tipus d'objectiu		
Clima /Riscos / Recursos/ Gestió/		Coneixement/ Aplicació/ Valoració		

Respostes

OBJECTIU	MESURA	JUSTIFICACIÓ
Millorar l'eficiència d'utilització de l'aigua potable urbana	- millorar les xarxes i canals de distribució.	- menys pèrdues
Estalvi d'aigua de consum en les llars	difusors a les aixetescisternes de wc de baixa capacitat	- menys consum
Estalvi d'aigua en agricultura	canvi cap a sistemes de rec localitzat.potenciar conreus tolerants a la sequera.	- millor aprofitament de l'aigua menor necessitat d'aigua

Puntuació: 0.2 punts per cada mesura encertada. 0.15 punts per cada justificació (Total 1 punt)

S'acceptaran altres respostes que siguin correctes.

a) Els temporals de llevant. Una massa d'aire càlid i humit procedent del Mediterrani penetra en l'interior i s'eleva al trobar-se amb la serralada litoral i per tant amb aire fred que provoca la condensació de l'aigua, la formació de grans núvols i fortes tempestes.

Puntuació: 0.25 punts per indicar la situació atmosfèrica, 0.25 punts per la justificació. (Total 0.5 punts)

S'acceptaran també les situacions de gota freda i les tempestes d'estiu.

b) Baix grau d'infiltració del sòl, escassa xarxa de drenatge, dimensions de la conca petites, absència de preses, dics de contenció o infraestructures de barrera,

Puntuació: 0.25 per cada situació o característica. Han de donar-ne 2 (Total 0.5 punts)

Es consideraran vàlides altres respostes correctes.

2

1

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

OPCIÓ B **EXERCICI 3**

Anàlisi nº	Índex de qualitat ISQA	Riera	Justificació
1	43.13	Tica	Té l'índex de qualitat ISQA més baix per què és l'aigua més contaminada, ja que porta les substàncies residuals de l'escorxador i la paperera.
2	79.94	Mica	És una aigua amb un índex força elevat de qualitat per què segurament només rep de contaminació de les restes de fertilitzants i pesticides que porten les aigües sobrants del rec dels terrenys d'horta.
3	88.86	Xica	Aquesta aigua és la menys contaminada perquè baixa directament de la muntanya i passa per un entorn natural i sense intervenció per part dels humans.

Pautes de correcció

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

Paràmetre	Tipus:	Relació directa o inversa amb la qualitat de
- .	físic/ químic	l'aigua i justificació de la resposta
Temperatura	físic	INVERSA. Un augment de temperatura accelera la velocitat de les reaccions químiques i bioquímiques del sistema (consum d'oxigen més ràpid). Quan la temperatura augmenta, disminueix la solubilitat de l'oxigen.
Sòlids en suspensió	físic	INVERSA. Representa el pes dels productes insolubles per unitat de volum. Les aigües residuals presenten una elevada presència de sòlids.
Oxigen dissolt	químic	DIRECTA. Serveix la explicació de la temperatura, els paràmetres van relacionats. Valors d'oxigen per sota els 2mg/L provoquen la mort dels peixos. L'oxigen dissolt és imprescindible per que el consumeixen els microorganismes en els processos d'oxidació de la matèria i en els de la respiració dels organismes.
Conductivitat	físic	INVERSA. Capacitat que presenta l'aigua per conduir electricitat a causa de les sals que porta dissoltes. La presència d'abocaments d'aigües residuals por fer augmentar la salinitat i , per tant, la conductivitat.
Demandes d'oxigen	químic	INVERSA. Demanda bioquímica d'oxigen (DBO). La mesura entre l'oxigen inicial i el final determina l'oxigen consumit i per tant la matèria orgànica present en l'aigua. Demanda química d'oxigen (DQO) dona una idea del grau de contaminació, tant orgànica com inorgànica. Relació DBO5/DQO). Valors inferiors a 0.2 indica contaminació predominant inorgànica i valors superiors a 0.6 indiquen contaminació predominant orgànica.

a) (puntuació: 0.25 punts). L'eutrofització.

3

b) (puntuació: 0.75 punts). L'eutrofització es produeix quan grans quantitats de matèria orgànica arriben a un dipòsit d'aigua poc oxigenat, con en aquest cas el llac. La descomposició microbacteriana de la matèria orgànica consumeix oxigen i allibera nitrats i fosfats que són nutrients vitals per als vegetals, de manera que les algues es reprodueixen espectacularment en les aigües pròximes a la superfície, això fa que les capes superficials perdin transparència i adquireixin una coloració verdosa. L'oxigen que generen les aigües per fotosíntesi s'escapa a l'aire, però no entra a l'aigua.

Pàgina 16 de 17

Pautes de correcció

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

EXERCICI 4

Q	ualificació	Objectius tern	ninals que s'avaluen			
2		3, 4, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 40.				
С	ontinguts conceptuals		Tipus d'objectiu			
	eosfera interna,Recursos geonpactes	ològics,	Coneixement, Anàlisi, Valoració			
R	Respostes					
1	Tipus de producte: producte volcànic sòlid, piroclast (0,25p) Característiques: de mida mitjana , compresa entre 64 y 2 mm. (0,25 p) Usos i aplicacions: àrid natural d'aplicacions en la construcció per a la fabricació de formigó , la construcció de carreteres i altres obres públiques. També és utilitzat en jardineria . (0,25 p per cada ús correcte fins un màxim de 0,5 p) Total 1 punt					

Pautes de correcció

Ciències de la Terra i del Medi Ambient

Entre altres, es poden esmentar els següents **impactes** i riscos derivats de les explotacions a cel obert:

- a. contaminació atmosfèrica : pols i soroll per l'ús de maquinària i possibles barrinades
- b. contaminació de les aigües d'escolament superficial: augment de la terbolesa per arrossegament de pols
- c. Pèrdua de sòls per altres usos
- d. Impacte visual
- e. Degradació del paisatge
- f. Riscos d'esllavissades

2 Possibles **mesures preventives i/o correctores** serien:

- i. instal·lació de pantalles visuals (de vegetació) que podrien contribuir a reduir l'impacte visual i amortir el soroll.
- ii. sistemes per recollir les aigües d'escolament superficial i permetre'n la decantació en basses
- iii. restauració de les zones explotades amb restitució de la capa de sòl fèrtil i reforestació
- iv. Reduir la inclinació dels talussos, especialment en terrenys on els materials són solts, com és el cas.

0,5 p. Per impacte correcte i la corresponent mesura preventiva. Si només s'esmenten els impactes 0, 25p.. Total **1 punt**